

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ДИТИНИ В УКРАЇНІ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСОВОЇ ПРАКТИКИ

НІКОПОЛЬСЬКА Кристина Володимирівна - юрисконсульт Адвокатського об'єднання «Альянс Консалтинг Груп» (м. Київ)

Вопрос регулювання конституційно-правового статусу ребенка в Украине является особенно актуальным из-за проблем в правоприменительной практике, вызванных несовершенством системы государственного управления. Из-за отсутствия реальных полномочий у государственных органов, осуществляющих регулирование правового статуса ребенка, становится невозможным достижение обеспечения надлежащего уровня гарантий соблюдения прав ребенка. В данной статье проанализированы подходы к пониманию конституционно-правового статуса ребенка в Украине в контексте регулювання такого статусу и формирования правоприменительной практики соответствующими органами.

Статус дитини, конституційно-правовий статус дитини, регулювання статусу, права дитини, дотримання прав дитини, Уповноважений з прав дитини.

Найбільшою соціальною цінністю в нашій державі визнається людина, її життя та здоров'я, честь та гідність. Однак, не викликає сумнівів, що для забезпечення сталого та успішного розвитку держави особливо важливим є захист дитинства як основи майбутнього суспільства. Саме в цьому контексті важливим постає питання правового статусу дитини, у першу чергу, створення державою відповідних гарантій для належного захисту прав дітей. Метою нашого дослідження є аналіз концепцій визначення правового статусу дитини саме в конституційному праві України, що є основополож-

ним стосовно інших галузей, а також визначення основних проблем правозастосовчої практики в Україні, що перешкоджають належному регулюванню статусу дитини.

Питання визначення конституційно-правового статусу дитини було предметом дослідження низки як вітчизняних, так і іноземних науковців, зокрема: Ю. Барабаш, О. Батанов, А. Колодій, А. Крусян, Н. Крестовська, О. Кудрявцева, О. Лотюк, М. Маніна, О. Марцеляк, А. Оржаховська, В. Погорілко, О. Пушкіна, С. Саблук, О. Скрипнюк, О.Совгіря, П. Стецюк, Ю. Тодика, В. Федоренко, Ю. Фрицький, І. Швець, Ю. Шемшученко та ін.

Разом з тим у нашому дослідженні ми лише в загальних рисах надамо характеристику поняттю «конституційно-правовий статус дитини» та зосередимось більше на практичних проблемах ефективного регулювання такого статусу та шляхах їх вирішення, з метою вдосконалення такого регулювання.

Як уже було зазначено, важливість здійснення дослідження конституційно-правового статусу дитини, визначення його складових елементів викликана не стільки його структурою, як місцем його в загальній системі прав і свобод людини, а також його взаємодією та співвідношенням із загальним статусом людини. У сучасній юридичній науці досі не досягнуто консенсусу щодо визначення єдиного підходу до розуміння поняття конституційно-правового статусу дитини. У загальному можна ви-

ділити два основних підходи до цього питання – вузький та широкий. Перший, зокрема, виражений у визначенні, запропонованому А.А. Оржаховською, на думку якої конституційно-правовий статус дитини – це сукупність прав і свобод, передбачених Основним Законом України, які можуть реалізовувати суб'єкти, які не досягли повноліття, а також їхніх обов'язків, що вони можуть виконувати з урахуванням вікових особливостей [1, с. 43]. Таким чином, науковці, які схилиються до розуміння конституційно-правового статусу дитини у вузькому розумінні, схилиються до обмеження кола нормативно-правових актів, які визначають права дітей, що є одним з елементів статусу, лише Конституцією України. Незважаючи на те, що такий підхід є цілком виправданим з огляду на особливе місце Конституції у системі українського законодавства, ми вважаємо, що подібне обмеження може вплинути на обсяг статусу дитини, зокрема, через те, що Основним Законом визначено лише основоположні права, тоді як їхня деталізація здійснюється в інших актах конституційного законодавства.

Прихильники широко підходу, зокрема І.В. Швець, визначають конституційно-правовий статус дитини як юридично закріплене становище дитини в суспільстві, що визначається системою принципів та норм, які містяться в Конституції України, міжнародних актах та інших нормативно-правових актах і захищають права, свободи і обов'язки дитини, а також гарантії їх реалізації та відповідальність [2, с. 121]. На нашу думку, такий підхід, у порівнянні з вузьким підходом, має перевагу у вигляді охоплення суттєво ширшого кола нормативно-правових актів, які визначають статус дитини. Таким чином, елементи конституційно-правового статусу дитини можуть бути закріплені не лише нормами Конституції України, а й іншими конституційними нормами як українського, так і міжнародного законодавства. Разом з тим, як слушно зауважує Н.М. Крестовська, наведеному вище визначенню конституційно-правового статусу дитини, запропонованому І.В. Швець, властивий суворий патерналізм, оскільки з нього можна зробити

висновок про те, що конституційно-правовий статус дитини складають виключно норми захисного характеру [3, с. 13]. Ми погоджуємось з цією думкою і вважаємо, що найбільш збалансованим підходом до визначення досліджуваного поняття буде поєднання двох підходів, зокрема, розширення кола нормативно-правових актів, що визначають конституційно-правовий статус дитини, запропонованих прихильниками вузького підходу, та зміщення акценту з захисту прав дитини, що є характерним для другого підходу, на їхнє чітке нормативне закріплення.

У даному контексті, зокрема, конкретно закріпленню конституційно-правового статусу дитини в нормах конституційного законодавства, вважаємо за доцільне навести висновок О.А. Шульц, яка зазначає, що конституційні норми, які регламентують права й свободи людини і громадянина й не визначають при цьому конкретного суб'єкта (законодавець вживає термін «кожен»), визначають, серед іншого, правовий статус дитини в Україні [4, с. 125]. При цьому, особливу увагу звертаємо на те, що наявність спеціального статусу не означає зменшення обсягу прав, обов'язків та гарантій, які характерні для загального статусу людини, а навпаки, до загального статусу додаються окремі елементи, які, щоправда, у деяких випадках можуть виключати певні права або обов'язки, що є загальними. Дана позиція також підтверджується висновком М.А. Маніної, яка вважає, що на дитину поширюються майже всі права людини, однак з урахуванням певних особливостей [5, с. 52]. Дещо інакше визначає співвідношення між загальним та спеціальним конституційно правовим статусом дитини Н. Крестовська, яка переконана, що дитина володіє усіма тими правами та свободами, несе ті ж обов'язки та відповідальність, які за Конституцією України має кожна людина, але їх самостійна реалізація залежить від досягнення дитиною певних параметрів фізичної та соціальної зрілості [3, с. 16].

У той же час, як зазначалось вище, деякі права, що є елементами загального конституційно-правового статусу, виключаються

або обмежуються у складі конституційно-правового статусу дитини. Це є досить широким спектром прав, а також і обов'язків, володіння та реалізація яких обмежена для дітей. Такими, наприклад, є права на працю, право на участь у певних видах об'єднань громадян тощо. На нашу думку, подібні обмеження прямо пов'язані з дієздатністю, яка є повною в осіб, що досягли повноліття, а також в окремих випадках, коли мала місце емансипація, до 18 років.

Для більш повного дослідження й інших підходів до визначення конституційно-правового статусу дитини, що мають місце в українській юридичній науці, наведемо й також інші визначення цього поняття, запропоновані вітчизняними науковцями. Наприклад, О. В. Бутко зазначає, що правовий статус дитини є концептуально й історично обумовленою системою її прав, свобод і обов'язків, встановлюваних з урахуванням вікових обмежень і типу юридичного зв'язку дитини з державою й батьками або особами, що їх замінюють, структурованих і формалізованих за основними параметрами сфери дитинства, реалізованих в особливому владно-вольовому режимі, охоронюваних і гарантованих державою [6, с. 6-7].

Таким чином, науковці серед елементів, що визначають конституційно-правовий статус дитини, називають досягнення певного віку особою, зокрема її повноліття. З одного боку, ми погоджуємося з таким підходом, про що вже зазначали вище. Однак, вважаємо за доцільне вказати, що безпосередня пряма вказівка на вік особи при формулюванні визначення поняття конституційно-правовий статус дитини є не дуже доцільною, оскільки законодавчо чітко закріплено, що дитина є особою, яка не досягла певного віку. Таким чином, окреме зазначення цього факту ще раз у визначенні поняття статусу дитини є, свого роду, тавтологією, що не несе особливого змістовного навантаження. Тому, на нашу думку, недоцільно включати цю ознаку у дефініцію конституційно-правового статусу дитини, однак її доцільно виокремити при здійсненні загального аналізу особливостей статусу дитини як такого.

С.А. Саблук, у свою чергу, визначає правовий статус дитини як об'єктивовані і формалізовані у праві можливості, необхідні особистості дитини для її всебічного розвитку, правовий стан, який відображає становище дитини у взаємодіях з іншими суб'єктами права. На думку науковця, до елементів правового статусу дитини відносяться принципи правового положення, правосуб'єктність, громадянство, права, свободи і обов'язки, гарантії права дитини, засоби і способи їх захисту, відповідальність дітей [7, с. 147]. У цілому, запропоноване визначення є досить комплексним і включає усі елементи, які, на нашу думку, є обов'язковими у структурі конституційно-правового статусу дитини.

Таким чином, проаналізувавши різні підходи до розуміння поняття конституційно-правового статусу дитини, що розроблені вітчизняними науковцями, ми вважаємо, що найбільш комплексним визначенням, яке буде використовуватись для нашого дослідження, є наступне:

конституційно-правовий статус дитини – це визначена нормами українського та міжнародного конституційного права сукупність прав, свобод, обов'язків дитини, а також принципів та гарантій їх реалізації.

Для завершення аналізу визначення конституційно-правового статусу дитини відповідно до законодавства наведемо аналіз конституційно-правових норм, що власне і закріплюють такий статус. Насамперед, у даному контексті необхідно зазначити Конституцію України, що є основним законом нашої держави та норми якої є нормами прямої дії [8]. Так, у розділі II Конституції України «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» поняття «дитина» вживається на рівні з поняттям «неповнолітні». Очевидно, вживання останньої категорії звужує коло суб'єктів, на яких поширюється відповідне регулювання. Тим не менше, неповнолітні є дітьми, а тому і визначення їхнього статусу є також предметом нашого дослідження.

Так, у згаданому вище розділі II Конституції України закріплені окремі елементи конституційно-правового статусу дитини в Україні:

- гарантія невикористання праці неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах, що забезпечує їхні розширені права на безпечні умови праці;

- право дітей на утримання батьками до їх повноліття (що виражається через відповідну гарантію у вигляді кореспондуючого обов'язку батьків утримувати неповнолітніх дітей) та обов'язок повнолітніх дітей піклуватися про своїх непрацездатних батьків;

- принцип рівності дітей у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним;

- гарантія, що передбачає заборону будь-якого насильства над дитиною та її експлуатації, шляхом притягнення винних осіб до відповідальності;

- гарантія дотримання прав дітей на належний рівень умов життя, що проявляється в обов'язку держави утримувати та забезпечити виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Крім цього, п. 6 ч. 1 ст. 92 Конституції України передбачає, що виключно законами визначаються засади регулювання праці і зайнятості, шлюбу, сім'ї, охорони дитинства, материнства, батьківства. Таким чином, зазначена норма підтверджує зазначену вище тезу про те, що обмежувати визначення конституційно-правового статусу дитини лише нормами Конституції є не зовсім коректно.

Враховуючи те, що інших спеціальних норм щодо визначення статусу дитини Конституція України не містить, вважаємо, що інші права, обов'язки та гарантії, які закріплені в Основному Законі та не містять вікових обмежень при деталізації відповідних положень в ординарних законах, також визначають конституційно-правовий статус дитини.

З огляду на те, що нами було визначено, що конституційно-правовий статус дитини визначається не лише нормами українського, а нормами міжнародного права, вважаємо за доцільне згадати про Конвенцію ООН про права дитини [9]. Так, відповідно до зазначеної Конвенції, дитиною є кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо за законом, застосованим до

цієї особи, вона не досягає повноліття раніше.

Аналізуючи норми конституційного законодавства України в аспекті регулювання конституційно-правового статусу дитини, необхідно зазначити про Закон України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001 року, який є основоположним законодавчим актом для нашого дослідження [10]. Так, на відміну від інших актів, що також регулюють статус дитини, зазначений закон можна віднести саме до галузі конституційного права, який деталізує положення, викладені у Конституції та формує ставлення держави до регулювання статусу дитини як такого.

Отже, на наш погляд, конституційно-правовий статус дитини – це закріплене за допомогою норм права (як конституційного, так і суміжних з ним) положення дитини в суспільстві, виражене через права та обов'язки, гарантії їх дотримання та виконання, принципи, на яких базується визначення зазначених попередньо елементів. При цьому, до елементів конституційно-правового статусу дитини, крім прав, обов'язків, гарантій та принципів, можна також віднести і відповідальність, яка, з огляду на вік, не є обов'язковим елементом, хоча його наявність не потрібно виключати. Саме це визначення ми будемо використовувати для здійснення аналізу правозастосовчої практики регулювання конституційно-правового статусу дитини в Україні.

Однак, перш за все, надамо визначення поняттю «правозастосування», під яким у теорії юридичної науки розуміють діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, або інших уповноважених суб'єктів щодо прийняття індивідуальних актів чи рішень на основі певних юридичних фактів та із застосуванням правових норм. Функція з формування правозастосовної практики в Україні покладена на органи виконавчої та судової влади. У зв'язку з цим, діяльність та основні тенденції таких органів і буде основним предметом нашого дослідження.

Насамперед, коротко наведемо перелік органів виконавчої влади та інших органів

державної влади, які уповноважені ухвалювати рішення, що регулюють конституційно-правовий статус дитини в Україні. Такими органами є:

- Офіс Уповноваженого Президента України з прав дитини;
- Офіс Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
- Міністерство освіти та науки України;
- Міністерство соціальної політики України тощо.

Кожен із зазначених органів, діючи у межах своїх повноважень, визначених чинним законодавством, ухвалює рішення, які впливають на реалізацію прав дітей, на реалізацію гарантій дотримання цих прав, на виникнення відповідальності тощо. Для того, щоб розуміти, який вплив їхня правозастосовна діяльність має на регулювання конституційно-правового статусу, коротко проаналізуємо основні повноваження цих органів у конкретній досліджуваній сфері.

Інститут Уповноваженого Президента з прав дитини є досить новим для українського правового поля. Так, рішення про те, що здійснення Президентом України повноважень щодо забезпечення додержання конституційних прав дитини забезпечується Уповноваженим Президента України з прав дитини, було прийняте відповідним указом Президента України №811/2011 від 11 серпня 2011 року [11]. Відповідно до пункту 4 Положення про Уповноваженого Президента з прав дитини, його основними завданнями є:

1) постійний моніторинг додержання в Україні конституційних прав дитини, виконання Україною міжнародних зобов'язань у цій сфері та внесення в установленому порядку Президентіві України пропозицій щодо припинення і запобігання повторенню порушень прав і законних інтересів дитини;

2) внесення Президентіві України пропозицій щодо підготовки проектів законів, актів Президента України з питань прав та законних інтересів дитини;

3) здійснення заходів, спрямованих на захист і відновлення порушених прав та законних інтересів дитини, інформування

громадськості про такі заходи та їх результати;

4) підготовка заходів за участю Президента України, у тому числі міжнародного характеру, з питань, що стосуються дітей;

5) здійснення заходів щодо налагодження взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань захисту прав та законних інтересів дитини.

Незважаючи на досить широке коло завдань, які покладаються на Уповноваженого Президента з прав дитини, обсяг його реальних повноважень є досить обмеженим і не дозволяє ефективно та належно забезпечити дотримання прав дітей. Якщо коротко описати суть повноважень Уповноваженого, то ними є аналіз інформації, статистики, скарг тощо, внесення на основі проаналізованої інформації пропозицій до органів різних рівнів щодо формування політики у справах дітей, звернення до правоохоронних органів у разі виявлення порушень прав дитини, звернення до компетентних органів державної влади та місцевого самоврядування, надання консультацій щодо способів захисту прав дітей тощо. На нашу думку, такі повноваження є недостатніми для оперативного та своєчасного реагування на порушення прав дітей, а також для реального впливу на формування політики у справах дітей.

На жаль, проблема обмежених повноважень є типовою і для діяльності Офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, хоча основним завданням окремого його відділу з питань дотримання прав дитини є забезпечення реалізації повноважень Уповноваженого Верховної Ради у сфері здійснення парламентського контролю саме за дотриманням прав дитини. Разом з тим реалізація покладених на офіс омбудсмена завдань не лише стосовно прав дітей, а й стосовно інших категорій осіб, є не дуже успішною через надто декларативний характер повноважень офісу Уповноваженого, який полягає лише в можливості звернутись до компетентних органів для того, щоб звернути їхню увагу на наявність тих чи інших порушень. Таким чином, опрацьовуючи величезну кількість інформації про порушення прав лю-

дини, включаючи порушення прав дітей, Уповноважений Верховної Ради, однак, не може адекватно відреагувати на такі проти-правні дії.

Ми переконані, що чинне українське законодавство стосовно повноважень зазначених двох органів повинно бути вдосконалено, оскільки нинішній його стан не дозволяє сформувавши ефективну правозастосовчу практику цих органів у питанні захисту прав дітей, як одного з елементів конституційно-правового статусу дитини. Разом з тим саме інститути омбудсмена та, так званого, «дитячого» омбудсмена повинні бути флагманами з-поміж інших органів державної влади в питаннях захисту прав дітей, сприяння створенню умов для належної реалізації таких прав, дотримання принципів, які закріплені нормами конституційного права та інших галузей; інакше кажучи, органами, які повинні здійснювати реальний вплив на відносини, учасниками яких є діти.

Стосовно правозастосовчої діяльності Міністерства освіти та науки України варто зазначити, що, враховуючи його статус як головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти, акти цього органу прямо або опосередковано впливають на дітей, що отримують освіту в навчальних закладах. Разом з тим участь профільного Міністерства в питанні забезпечення права на освіту, контролю за якістю освіти та іншими питаннями, які мають вплив на навчальний процес дітей, є предметом окремого дослідження. Однак, на нашу думку, даний аналіз правозастосовчої практики органів виконавчої влади не можна було провести, не згадавши про Міністерство освіти та науки.

У контексті діяльності, спрямованої на захист прав дітей, особливо важливі повноваження має Міністерство соціальної політики України, яке, з-поміж іншого, здійснює наступні завдання:

- розробляє та вносить в установленому порядку пропозиції щодо надання державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам

з дитинства та дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких не мають можливості їх утримувати або місце проживання чи перебування батьків яких невідоме;

- організовує роботу з призначення та виплати передбаченої законодавством державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких не мають можливості їх утримувати або місце проживання батьків яких не відоме;

- видає іноземцям та громадянам України, які проживають за межами України, – кандидатам в усиновлювачі, – згоду на усиновлення дитини для здійснення подання до суду тощо [12].

Якщо говорити більш узагальнено, то відповідно до чинного законодавства Міністерство соціальної політики України є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики з питань сім'ї та дітей, оздоровлення та відпочинку дітей, усиновлення та захисту прав дітей, запобігання насильству в сім'ї, протидії торгівлі людьми. Наявність відповідних повноважень даного центрального органу виконавчої влади, беззаперечно, є позитивом для процесу належного забезпечення прав дітей, що складають основу конституційно-правового статусу дитини, а також створює базис для провадження ефективного регулювання такого статусу. Однак, доцільно звернути увагу на надмірно широке коло повноважень Міністерства соціальної політики України, яке не дозволяє йому питання, пов'язані з забезпеченням прав дітей, ставити в першочерговий пріоритет діяльності. У зв'язку з цим, регулювання зазначених питань є не досить ефективним, що негативно відображається на правозастосовчій практиці у цій сфері загалом.

Другою складовою аналізу правозастосовчої практики є діяльність судової гілки влади та сформована судова практика щодо справ, пов'язаних із порушенням прав дітей. У даному контексті важливо сказати, що більшість справ стосується порушення не суто конституційних, а більше суміжних

з конституційними прав. Це, наприклад, справи, пов'язані із позбавленням батьківських прав, установленням опіки та піклування над дітьми (узагальнення щодо розгляду яких зроблені Верховним Судом України) [13] або рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення частини другої статті 211 Сімейного кодексу України (справа про різницю у віці між усиновлювачем та дитиною) [14]. Як ми бачимо з прикладів, судові спори більше стосуються, умовно кажучи, галузевих прав дітей. Так, норми конституційного права регулюють найбільш важливі суспільні відносини і при цьому закріплюють певні рамки для регулювання іншими галузями права, які так чи інакше деталізують конституційні норми. Тому розвиненої та цілісної сформованої судової практики саме щодо захисту порушених конституційних прав дитини в Україні не сформовано, що, однак, свідчить не про відсутність порушень таких прав дітей, а про наявність детального регулювання статусу дитини через норми інших галузей права.

Таким чином, правозастосовча практика конституційно-правового регулювання статусу дитини в Україні головним чином проявляється в діях уповноважених державних органів, основою діяльності яких є питання, пов'язані з забезпеченням прав дітей та створенням системи гарантій для реалізації таких прав. Незважаючи на наявність достатньо розгалуженої системи державних органів, до компетенції яких належать зазначені питання, на практиці регулювання статусу дітей є неефективним та таким, що не забезпечує належного рівня гарантій прав дітей. На нашу думку, основною передумовою виникнення подібної ситуації є неправильність розподілу повноважень між органами виконавчої влади та іншими державними органами, а також відсутність у них реальних механізмів для оперативного та своєчасного впливу на той чи інший конкретний випадок. Ця проблема є загальною для системи державних органів України загалом, однак, у контексті

особливої важливості захисту прав дитини (через неможливість останніх, у здебільшому, захистити свої права самостійно) питання реорганізації функцій відповідних уповноважених органів є особливо актуальним та нагальним. Відповідно, необхідним є комплексна реформа по внесенню змін до законодавчих актів, згаданих вище та пов'язаних з ними інших актів, що дозволило б органам, які здійснюють правозастосовчу діяльність у сфері регулювання конституційно-правового статусу дитини, ухвалювати реальні рішення, що матимуть ефективний вплив на таке регулювання.

Література

1. Оржаховська А.А. До проблеми визначення конституційно-правового статусу дитини / А.А. Оржаховська // Наукові записи Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2012. – Вип. 4(13). – с. 40-43.
2. Швець І.В. Конституційно-правовий статус дитини: поняття, елементи, види / І. В. Швець // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2012. – № 3. – С. 116-123.
3. Крестовська Н. М. Ювенальне право України: генезис та сучасний стан: автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук: 12.00.01 / Крестовська Наталія Миколаївна; Одеська нац. юрид. акад. – Одеса, 2008. – 40 с.
4. Шульц О.А. «Права дитини» як категорія сучасного конституційного права / О.А. Шульц // Часопис Київського університету права. — 2009. — № 3. – с. 123-127.
5. Особисті права дитини / М. А. Маніна // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. – 2013. – Вип. 4. – С. 49-56.
6. Бутько О. В. Правовий статус ребенка: теоретико-правовий аналіз: Автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.01/ Краснодар, 2004. – 26 с.
7. Саблук С. А. Окремі аспекти правового статусу дитини / С. А. Саблук // Університетські записки. – 2005. – № 3 (15). – 143-147.
8. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – с. 141.
9. Конвенція про права дитини: прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року,

АНОТАЦІЯ

Питання регулювання конституційно-правового статусу дитини в Україні є особливо актуальним через проблеми в правозастосовчій практиці, викликані недосконалістю системи державного управління. Через відсутність реальних повноважень у державних органах, які здійснюють регулювання щодо правового статусу дитини, неможливим стає досягнення забезпечення належного рівня гарантій дотримання прав дитини. У даній статті проаналізовано підходи до розуміння конституційно-правового статусу дитини в Україні в контексті регулювання такого статусу та формування правозастосовчої практики відповідними органами.

SUMMARY

The regulation issue of the constitutional and legal status of a child in Ukraine is particularly important because of problems in law enforcement caused by imperfect system of government. Due to absence of real authority of the state agencies that regulate sphere concerning the legal status of a child, it becomes impossible to achieve a proper level of guarantees for the rights of a child. This article analyzes the approaches to the understanding of the constitutional and legal status of a child in Ukraine in the context of regulation of the status and formation of the authorities legal practice.

ратифіковано Верховною Радою України: постанова від 27 лютого 1991 р. № 789XII // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990. – № 1. – С. 205.

10. Закон України «Про охорону дитинства» // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – ст. 142.

11. Указ Президента України №811/2011 від 11 серпня 2011 року // Офіційний вісник Президента України. – 2011 р. – № 23 / Спеціальний випуск / – с. 3, ст. 938.

12. Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України // Постанова Кабінету Міністрів України // Урядовий кур'єр. – від 15.07.2015. – № 126.

13. Практика розгляду судами справ, пов'язаних із позбавленням батьківських прав, поновленням батьківських прав, усиновленням, установленням опіки та піклування над дітьми // Вісник Верховного суду України. – 2009 р. – № 9.

14. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення частини другої статті 211 Сімейного кодексу України (справа про різницю у віці між усиновлювачем та дитиною) // Вісник Конституційного суду України. 2009 р. – № 2. – с. 22.